

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ф.н. Георги Теологов Каприев
СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет,
Катедра „История на философията“

на дисертационен труд за присъждане на научна степен 'доктор на науките'

в област на висше образование 2. Хуманитарни науки;

професионално направление 2.1. Филология;

научна специалност Българска литература

Автор: доц. д-р Иван Тодоров Русков – ПУ „Паисий Хилендарски“

Тема: „Символи и свят. Кръстът“

1. Общо представяне на процедурата и дисертанта

Иван Русков е назначен в ПУ като асистент през 1989 г., защитава докторска дисертация през 1998 г., а от 2003 г. е доцент в същия университет. Доц. Иван Русков е спазил всички изисквания на процедурата, представил е дисертационен труд в обем 538 стр., автореферат и всички необходими документи. Приложил е 18 публикации по темата на дисертацията.

2. Актуалност на тематиката

Разработваният в дисертацията проблем е с очевидна и неконюнктурна актуалност за хуманитарните науки и в частност за българската литературна, историческа и философска мисъл. Казано съвсем накратко, доц. Русков, изхождайки от един конкретен обект, „Кръста на 1876“, изследва фундаментални параметри на хоризонталите и вертикалите на българския „свещенопис“ на националната мито-история през последната четвърт на 19 и през целия 20 в. Става дума за ментални схеми и механизми, масово работещи и до днес в съществени сектори на българското национално самосъзнание.

3. Познаване на проблема

Доц. Русков познава до най-малки детайли изследванията по основния си предмет, а самия предмет – буквално до милиметър. Доколкото в анализите си той привлича едри масиви от други дисциплини, следва да се каже, че в тези сфери той владее до напълно достатъчна степен както изворовата, така и изследователската литература от най-първи ранг.

4. Методика на изследването

Методиката е една от най-силните и оригинални страни на предлаганото изследване. Доц. Русков се концентрира върху един единствен предмет – Кръста на въстанието –, за да разгърне неговите валенции и да подреди историческите и културните микро- и

макроситуации около него. Това е не само много достоен, но и много евристичен изследователски ход, осъден да бъде приносен от научна гледна точка, доколкото създава нова перспектива към наблюдаваните събитийни вериги. Тръгва се не от общи положения, а от „самия водовъртеж на семиозиса“. Следва да се отбележи, че в този случай решаваща е авторската дисциплина. Нейното високо качество би могло да се оцени дори само от едно сравняване на подглавите 2.2.4.-2.2.8. в предпоследния вариант на ръкописа и съответните им в окончателния вариант подглави 2.2.-2.5. Сегашното им организиране не подлежи на никакво принципно оспорване.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Заявявайки, че дисертационният труд има изцяло приносен характер, държа да обърне внимание на извеждането на богословските или по-скоро пара-богословските измерения на националния „свещенопис“. Персонално попадение на автора е идеята богословският пласт около „Кръста на 1876“ да бъде тълкуван през два хоризонта. Единият от тях е формиран от популярната богословска литература, която би могла да е била пред очите на неговите „герои“ и да е формирала богословската им култура с всичките ѝ странични наслоения, следващи от факта, че става дума основно за апокрифна книжнина, създавана незадължително с критериите на високото богословие. Другият обаче е тъкмо високото богословие, което дава определенията за тайнствата и символите, за верското, религиозното и църковното, за християнското, такова, каквото е то според акрибийното учение на Църквата. Доц. Русков достатъчно категорично показва, че вторият пласт действа не експлицитно, а именно „пробивайки“ през първия, което именно дава възможност на идеолозите на националната сакралност да „транспонират“ богословските визии в ключа на националистическата програма.

Приносите на дисертацията са коректно и – бих казал – скромно формулирани от доц. Русков на стр. 63-64 от автореферата. Най-съществено действително е оригиналното „дешифриране“ на „буквалния и концептуалния запис и презапис на миналото ... в нови идеологически перспективи“ при „конструиране на символното отеческо тяло“. Високо следва да бъдат оценени и емпиричните резултати и открития, реализирани в дисертационния текст.

6. Преценка на публикациите и личния принос на дисертанта

Приложените 18 публикации по темата представят в предварителен вариант различни съдържателни фрагменти от дисертацията и следва да бъдат оценени като изрядни.

7. Автореферат

Авторефератът е изграден изрядно, както съдържателно, така и от гледна точка на качеството. Спазени са всички възможни изисквания и отразява най-съществените резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Основната ми препоръка към автора е да пристъпи – след съответното отстраняване на процедурно изискваните формалитети – да подготви текста си за монографична публикация.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания, следващи от Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че дисертантът **доц. д-р Иван Тодоров Русков притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „българска литература“ като **демонстрира** качества и умения за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване в представените дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен ‘доктор на науките’** на **доц. д-р Иван Тодоров Русков** в област на висше образование „хуманитарни науки“, професионално направление „филология“.

19 септември 2016 г.

Изготвил становището:

проф. д.ф.н. Георги Каприев